СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 63. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 18. марта, 1925. VOL. XXXIII. No. 63. Jersey City, N. J., Wednesday, March 18, 1925. THREE CENTS

Сенат відповів на визов Кулиджа ще одним відкинення Ворена.

ВАШИНГТОН, 16. марта. — Як було умовлено межи сенаторами, нині сполудня коло години пів до третої прийшла ще раз під голосоване справа затверджения номінації адвоката Чарлза Ворена на становище міністра судівництва в кабінеті президента Кулиджа. При голосованню сенатори рішили 46 голосами проти 39 відкинути сю номінацію.

Се відкинене поставило президента в тяжке положене. Він сейчас відбув наради з Вореном про дальші кроки. Що буде зроблено в сій справі, ще покищо не знати. Догадуються, що президент таки найменує Ворена яко тимчасового міністра судівництва, але Ворен з гонором зречеться сеї намінації.

Перед голосованнем над номінацією Ворена прийшло до горячої дебати. На галерії палати сенату зібралася поважна товпа, жадна сензації; вона була троха розчарована, бо дебата була горяча, але не переходила поза межі приличности.

ВЕЛИКІ ЗАМОВЛЕННЯ ЛІТАКІВ ДЛЯ АРМІЇ.

ВАШИНГТОН, 16. марта. — Летнича служба армії дала замовлення на 85 нових военних літаків. Котракти віддано двом спілкам, будуючим літаки, котрих машини при пробах осягнули скорість 130 миль на годину та висоту 20,000 стіп. Кошти будови виносять міліон сто тисяч долярів.

ОБМЕЖЕННЯ СУДУ ПРОТИ ВЕЛИКИХ РІЗНИЦЬ.

ВАШИНГТОН, 16. марта. — Пять великих різницьких підприемств внесло до суду прозьбу о знесенне давної заборони проти роблення сими підприемствами річий, не звязаних безпосередно з їх бизнесом. Суд відкинув прозьбу. Різницям ходило головно о дозвіл на консервоване овочів у Каліфорнії.

БУДУТЬ СТУДІЮВАТИ ПОДАТКОВІ ПОТРЕБИ.

ВАШИНГТОН, 16. марта. — Секретар скарбу Мелон визначив спеціяльну податкову комісію, яка мае поробити розсліди над податковими потребами краю та предложити палаті послів слідуючого конґресу проект нового податкового закона. Департамент скарбу робить надію, що податки буде можна далі знизити.

СТРАЙК ТКАЦЬКИХ РОБІТНИКІВ.

СЕНТРЕЛ ФОЛЗ, Ровд Айленд, 16. марта. — Чотириста робітників ткацького підприемства Клоц Тровінґ Ко. вийшло нині на страйк, щоби запротестувати проти нового заряджения фабричного заряду, котрим заведено три „шифти" по 8 годин кожда, але не застережено робітникам свобідного часу на обід.

В місті Ню Бедфорді, в стейті Месечузетсі, вийшло на страйк 150 ткачів підприемства Нілд Милс, щоби добитися зміни заплати.

ОТВОРИЛИ НОВУ КАБЛЕВУ ЛІНІЮ МЕЖИ АМЕРИКОЮ А ІТАЛІЄЮ.

НЮ ЙОРК, 16. марта. — Нині отворено нову каблеву лінію (підморського телеґрафу) межи Італією а Америкою. Ся лінія дасть можність пересилати телеґрафічні вістки з одного краю до другого безпосередно, себто без перетелеґрафовування депеші по дорозі. Урочисте отворение полягало на виміні поздоровлень межи американським президентом а італійським королем.

МЕШКАЛЬНА СИТУАЦІЯ ЩЕ ПОВАЖНА.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 16. марта. — Стейтова комісія для справи мешкань предложила стейтовій леґіслятурі свій рапорт про слідство над станом мешкань в стейті. Зі звіту виходить, що положенне ще тяжке та що мешкань справді за мало, а ціни на мешкання такі високі, що дві третини населення не можуть дістати відповідного мешкання.

Комісія робила свої розсліди тому, бо в леґіслятурі появилося дуже цікаве внесенне, щоби уряди стейту та уряди повітів мали право й обовязок зичити гроші на піддержанне будівництва.

З НАФТОВОГО ПРОЦЕСУ.

ШЕІН, Вайомінґ, 16. марта. — Суд не дозволив федеральному урядови, котрий веде процес проти нафтярів Синклера та Догені за уневажнення контракту винайму нафтових федеральних теренів, предложити книги з банків на доказ оплат, які нафтярі мали поробити на руки бувшого міністра нутрішних справ Фола.

СКЛИКАЮТЬ ЦЕРКОВНИЙ КОНҐРЕС МИРА.

Ню Йорк, 16. марта. — Фундація церковна Юнія Мира, Заложена свого часу американським міліонером Карнеґі, збирається скликати на рік 1928 церковний конґрес мира до міста Женеви.

В ньому мають взяти представники великих церков. Мае він вестися 15 днів. Наради будуть вестися в мовах анґлійських, французькій і німецькій.

ЗМЕНЧЕННЄ БУТЛЄҐЕРСТВА

Ню Йорк, 16. марта. — Вілієй Шепгерд, котрий робив студії над поширеннем бутлеґерства в Америці, як пише в однім тижневику, що бутлеґерство в в Америці зменчуеться. Не додає він, однак, чи вибір горівок та других напитків по домах збільшуеться.

БОРОТЬБА ЗА ЦІКАВИЙ ЗАКОН.

Вашинґтон, 16. марта. — Перед Найвищим Судом Злучених Держав почалася боротьба за шкільний закон стейту Ореґону,, котрий приказував родичам посилати свої діти до публичних шкіл.

ЄКАРБ ОЛЕКСАНДРА ВЕЛИКОГО

Советські власти з огляду на недостачу готівки впали на новий ориґінальний помисл. З Баку звідомляють, що рада народніх комісарів советського Азербейджену розглядала предложенне, якось Савелева. Він готов зачати пошукування скарбу, нібито укритого в околицях міста Шимахи на Кавказі Олександром Великим. Савелев від давна живе в тому місті. Каже, що якийсь Грек, тому кількадесять літ прибув там із Царгорода, щоби шукати скарбу. Грек сей мав викрасти з султанського архіву, в Царгороді, документи, які нібито стверджували, що свого часу Македонський король Александер Великий загрожений бунтом своїх війск підчас походу в північній Персії мав закопати в околицях міста Шемахи великі скарби. Між документами мав бути і плян, який стверджуе місце де укрито скарби. Грек узяв собі за помічника одного коваля, що знав добре місто й околицю. Тоді пошукування не вдались. Але коваль перед смертю зрадив тайну Савелеву. Савелев нібито мав відшукати місце, де е укритий скарб. Тепер годиться Савелев видобути скарб, коли часть його відступлять йому Уряд Азербейджану. трактує цей плян зовсім поважно.

СВЯТІ НА ПОЧТОВИХ МАРКАХ.

Марки які на своїх образках відзеркалюють ріжні ділянки культури і діяльности є теж цікаві звязи з релігією. Ріжних святих прославлено на почтових марках. Так Прим. Портуґалія видала з нагоди 700-літ. роковин уродин св. Антонія в 1895 році дуже гарну серні марок, на яких зображена візія (привид) св. Антонія, його проповідь рибам і його возвесенне' Три роки пізнійше видала Портуґалія иншу марку з образом святого а саме з архангелом Гавриїлом, як патроном відкриваної подорожі Васка до Гами, яку мали торжественно святкувати. Св. Павло є в звязи з леґендою острова Мальти, бо там мав у 58 році розбитись його корабель. Тому на одній мальтанській марці зображено рбозбиття корабля цього святого, а саме на марці в ціні 10 шілінґів. На 5-пенсовій марці тої самої серії зображений военний корабель мальтанських лицарів. Церковна держава видала 1853 року свої власні марки. Богато добродійних марок головнож Червоного Христа мають релігійні події, або мотиви зі святих леґенд. Так приміром на бельґійських добродійних марках зображений св. Марти, що дає половину його платні жебракови.

НЕБЕЗПЕКА З РАДІО.

На засіданні лікарського товариства у відні др. Елінек, подав до відома такий, досі невідомий припадок. Один старший чоловік мав на вухах слухавки радіо-апарату. Підчас музичної перерви хотів він загасити електричну лямпочку, що була на його столику. Контакт цієї лямпи не був, як слід ізольований, тому цей чоловік попався в сильну електричну струю 220 Вольтів. Як не намагався не міг висвободитися з цієї струї. на щасте пребігла його дочка, перервала контакт лямпочки і так виратувала батька з небезпеки смерти. Вес таки потерпів попарення рук і пальців із нагоди цього лікарське товариство видало спеціяльне оповіщенне, яким переконює приятелів радія, що слухавки радіо-апарату, так само є небезпечні, як телефонічні слухавки. Одначе треба, як най більше уважати на це, щоби не доторкатися проводів сильних струй електричних, які не є як слід ізольовані — коли на голові слухача рівночасно находяться слухавки. Це грозить смертю.

Самособою, що підчас бурі з громами не вільно користуватися ані телефонічними, ані радіоапаратами.

„ВОРОЖКА" ВОРОЖИТЬ, КОМУ ПРИЙДУТЬ ДОЛЯРИ И ПОСИЛКИ З АМЕРИКИ.

В громадах львівського повіта й сусідних вештається якась жінка, котра хитрим способом використовує легкодушних людей. Має вона спис усіх цих родин, котрих батьки згл. свояки є в Америці, їздить отже від одної до другої родини і повідомляе, що перебуваючий в Америці свояк прислав для своєї родини гроші і пакунки, які привіз якийсь Іван Чайківський до Ходорова, куди треба зголошуватися за їх відбором. За повідомлення ущасливлених її вісткою дурисвітка жадає заплати за „зворот коштів подорожи" і три золоті, як надгороду. І так зїхалися такі легкодушні люди до Ходорова, що повірили на слова дурисвітки: Марія Возняк і Козельник, Теодора Мачук зі Старого села (пов. Бібрка). Вікторія Музика зі Свиржа, Антін Домка з Кімира (пов. Перемишляни) Зїхалися крім цих, ще кільканайцять жінок і надармо цілісінький день пошукували того Івана Чайковського. Само собою не найшли його бо то придумала лише таке назвище спритна дурисвітка. Поліція шукає дурисвітки.

103 ЧАСОПИСИ НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Одна мадярська ґазета, що виходить в Ужгороді, подала спис часописий, які виходять на Закарпатській Україні. На основі цього списку можна ствердити, що на невеличкій Закарпатській Україні (600,000 мешканців), на протязі останніх пяти літ від 1. лютого 1919 р., загалом виходило, 103 щоденники, тижневики і місячники. Деякі ґазети виходили лише кілька тижнів, або місяців і знову переставали появлятись. Всі партії, які там взаїмно поборюють себе, видавали власні ґазети, а саме пере виборами до парляленту почало виходити найбільше ґазет, Є велике число ґумористичних часописів.. Замітне, що за цей короткий час появлялося богато жидівських ґазет, як „Дер Ю". „Талмуд унд Єсіва", „Гахаїм", „Ідішес Фолксблят", „Ідіше Пост", „Гахаїм", (під редакцією иншої ґрупи), „Ді ідіше Партай", „Ідіше Цайтунг", „Ідіше Пресе",, „Мукачер Гуморіст" Число історичних часописів з 1. лютим збільшилося іще безпартійним русинським „Карпатським Голосом".

Анґлія хоче відтяти Польщі шийку і Шлеск для Німеччини.

ПАРИЖ, 16. березня. — Французький премієр Ерріо привіз із Женеви сумну вістку, від британського міністра закордонних справ Чемберлейна. Він повідомив Ерріота, що Анґлія підтримуе домаганне Німеччини, аби Польща віддала її шийку, яка лучить її з Данціґом, а відділюе від Німеччини Східну Прусію, а також сю частину Горішнього Шлеска (з великими покладами камінного угля), яку аліянти віддали Польщі.

Чемберлейн сказав Ерріотови, що через віддачу Німеччині сих земель Польща тільки зискає на будуче, бо матиме забезпечені західні границі перед наїздом з боку Німеччини.

По думці анґлійської дипльоматії се найкраща розвязка для забезпечення мира в Европі зі сторони Німеччини, бо коли вона буде вдоволена на Заході і на Сході, то покине гадку про війну для пімсти і відплати і не буде думати про союз з Росією проти аліянтів і їх малих союзників.

КУЛИДЖЕВА РОЗОРУЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ЛОНДОН, 16. березня. — В тутешніх поінформованих кругах кажуть, що президент Злучених Держав Кулидж не буде спішитись зі скликанием всесвітної розоружної конференції, поки аліянти, що до сього питання наперед не погодяться.

ФРАНЦІЯ ПРОТИ РОЗОРУЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПАРИЖ, 16. березня. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що Франція рішучо не візьме участи в новій розоружній конференції для обмежень зоружень на суші й у воздусі, поки не одержить „запевнення про забезпеченне"

НЕ ХОТЯТЬ ОПОРОЖНИТИ КЕЛЬН.

ПАРИЖ, 16. березня. — Кимісії заграничних справ палати послів і сенату звернулися до премієра Ерріота з домаганнем, щоби Франція не забирала своїх війск з Кельну, поки Німеччина не дасть вдоволяючих доказів про те, що перевела у себе повне розоруженне.

НІМЕЧЧИНА І ЛІҐА НАРОДІВ.

ПАРИЖ, 16. березня. — В аліянтських кругах запевняють, що одержали відомість з Берліна, що Німеччина небаром зголоситься в члени Ліґи Народів.

АРМІЯ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 16. березня. — Німецький міністер державної оборони ґенерал Ґесслер заявив, що німецька армія найліпша у світі, але, що до величини, то вона не пересягае зобовязань, які Німеччина приняла на себе постановами версайського мирового договору.

Він додав, що коли закидують Німеччині, що вона „не розоружена морально", то сі, що закидують, повинні розуміти, що вони перші сьому винні, бо держати великі армії, не можуть дати Німеччині заспокоення, що до мира в будуччині.

ФОРД ВВОДИТЬ ПРОГИБІЦІЮ В ЕВРОПІ.

КОПЕНГАГА, столиця Данії, 16. березня. — Американський власник фабрик автомобілів Ґенрі Форд, котрий недавно отворив тут фабрику автомобілів, проголосив серед своїх робітників строгу заборону вживати, якінебудь алькоголічні напитки

БОЛГАРІЯ БОЇТЬСЯ БОЛЬШЕВИЗМУ.

СОФІЯ, столиця Болгарії, 16. березня. — Болгарське правительство предложило собранню (парляментови) проєкт закона для оборони ладу і порядку перед большевицькими заговорами.

Премієр Александер Цанков каже, що болгарські комуністи на спілку з аґраріями приготовляються до нового перевороту, та що гроші пересилає на се большевицьке правительство з Москви і тому Болгарія мусить бути вельми осторожною, щоб не попастися в кроваву тиранію большевизму.

ВИМИРАЮТЬ УЧИТЕЛІ.

БЕРЛІН, 16. березня. — Большевицька ґазета „Правда" з Москви пише, що учителі в Росії і на Україні вимирають з голоду, а їх місця займають недоуки і малоумці, котрих одинокою кваліфікацією є симпатії до комунізму.

НЕ ТРОЦЬКИЙ.

МОСКВА, 10. березня. — „Політбюро" російської комуністичної партії згодилось назначити Леона Троцького амбасадором в Японії, а назначило Виктора Коппа, бувшого совєтського представника в Берліні.

КЕМАЛ ПОБІДЖАЄ.

ЦАРГОРОД, Туреччина, 15. березня. — З Малої Азії повідомляють, що війська Мустафи Кемала паші побіджають повстанців Курдів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПІВ СТОЛІТТЯ РОЗВОЮ ЗАПОМОГОВОЇ СИСТЕМИ

Великі суспільні рухи починаються часто з малих початків. Великі суспільні рухи, які стали добродійством міліонів людий, виходили нераз від ґрупи кількоро осіб. Жмінка людий бувало захоплювала своєю великою думкою широкі маси, починала масові рухи.

Кажуть, що Абрагам Линколн, визволитель американських Муринів-рабів ще будучи молодим хлопцем, відвідав раз торговицю рабів в місті Ню Орлінс; річи, які він там бачив, зворушили його так, що він поклався повалити цілу систему рабства, якщо йому коли буде дана потрібна на се сила. З отсеї малої обіцянки вийшла опісля сила, яка завалила цілу систему закріпощування чорношкірих людий південними панами.

Дня 27. жовтня 1868. року в місточку Мідвилі, в стейті Пенсилвенії, Джан Джорден Опчерч предложив робітникам, працюючим під ним у зелізничій шапі, плян обезпечення родин на случай каліцтва або смерти. Того дня зорґанізовано в Америці перше товариство запомогове, котрого члени зобовязалися підпирати взаїмно свої родини на случай каліцтва або смерти котрогонебудь з них. З Мідвила ідея кинулася пожаром по цілій Америці, і нині запомогові орґанізації переходять числом дві сотки, нині вони мають близько сто пятьдесять підвладних відділів та понад десять міліонів членів. Така величнa будова вийшла з маленьких початків, з горсточки людий, зібраних 57 літ тому в малім пенсилвенійськім місточку.

За сих 57 літ запомогової орґанізації зміняли нераз способи ведення своєї діяльности. Наперед вони поширили обсяг своєї діяльности. Вони давали з початку самі обезпечення для родин на случай каліцтва або смерти батька родини. З часом стали обезпечувати також родини на випадок смерти дітий. Далі вони стали заводити всякі нові додаткові добродійства. Вони стали дивитися за тим, якби подбати за члена не лишень на случай каліцтва, але на старість, якби подбати за виховання його дітий-сиріт, якби подбати за нього на случай невилічимої недуги, як сухот.

Рівночасно з тим розширенням піль діяльности запомогових орґанізацій ішов розвій орґанізацій ще під другим зглядом, подекуди богато важнійшим. Старі орґанізації частенько не потрафляли виконати всіх тих добродійств, які вони обіцяли своїм членам. Показалося, що старі орґанізації не опиралися на наукових, на певних основах. Пішов по орґанізаціях рух за тим, щоби орґанізації були так збудовані, щоби члени платили тілько гроша, щоби орґанізація з усякою певностю сповнила супроти членів кожду свою обіцянку. Стали члени домагатися, щоби орґанізація була передовсім певна, безпечна, щоби було заґарантовано, що кожда її обіцянка буде певно виконана. Треба було перемінити основи орґанізації з непевних на певні. Нині вже навіть закони примушують запомогові орґанізації поставити все на певні основи. Нині кожда членська грамота члена ґарантована; він уже може бути певний, що обіцянка орґанізації для нього не буде пуста, але буде сповнена до точки. Се був вершок удосконалення запомогових орґанізацій.

Український Народний Союз за трийцять літ свого існовання перейшов той розвій, що другі запомогові орґанізації перейшли за два рази довший час. Тут теж маємо з одного боку поширене діяльности, себто взаїмної помочі, на щораз нові поля, а з другого боку стремління до запевнення всіх обіцянок, всіх зобовязань орґанізації.

Сьогорічна головна конвенція має посунути Український Народний Союз знова дальше вперед, і тому вона має з одного боку поширити діяльність Союза на нові поля діяльности та дати членам нові добродійства, а з другого боку утвердити орґанізацію так, щоби орґанізація не лишень сі нові добродійства обіцювала, але й їх сповнення заґарантувала.

З ТЕАТРАЛЬНОГО ЖИТТЯ У КИЄВІ

З Києва повідомляють, що галицький артист Лесь Курбас покинув сцену і перенісся до екрану (до образкових театрів). Він стоїть тепер на чолі державного підприємства „ВУФК" (Всеукраїнське-фотокіно, чи фільмова кооператива?), а його висока платня може викликати заздрощі в неодного артиста. Фактичним керманичем Мистецького Обєднання „Березіль", себто одного з київських театрів і театральних майстерень, які досіль були полем ріжних сценічних експерементів Леся Курбаса, тепер інший наш молоденький земляк, Фавст Лопатинський.

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА В ГАЛИЧИНІ І ЦЕЛІБАТ

Львівське Діло пише:

Всі церкви реорґанізуються тепер під стягом націоналізму. Національний інстинкт, національне почуттє, національна свідомість є тою всеобіймаючою рухомою силою, яка вливає животворну течію у всі комірки соціяльного орґанізму; є дією енерґією, що переводить електрифікацію цілости життя у сфері матеріяльній і духовій. Очевидно, й реституцію унії, її піддержку і поширене можна перевести тільки під прапором творчого, всюдисущого, всеобіймаючого націоналізму, при допомозі українсських національних сил, які в рівній мірі переняті почуттєм національним. Крім того найвисший час подумати над створеннем живої й життевої релігійної літератури, принорoвленої до вкоріненої в масах національної свідомости і підвисшених культурних вимог громадянства. В першу чергу повинні зникнути всілякі страхіття, якими донедавна були переповнені деякі популярні релігійні видавництва, більше проняті забобонностю ніж правдивим світлом науки. Для зменьшення впливу сектантства найвисший час подумати про видання св. Письма в живій і добірній народній мові. Крайна пора застановитись над введеннем живої літературної мови до богослужень на місце церковнославянської мертвоти.

Осьтут відкривається широке незвичайно корисне і вдячне поле діяльности для церковних реформаторів. І на се в першу чергу повинна бути звернена увага наших ерархів, а не на примусовий і загальний целібат, такий крайно шкідливий для народніх інтересів.

Без сумніву, важко допустити, щоби целібат був бездушною ідеєю. Він теж крім своїх тіний мусить мати і свої світла. Одначе реформатор, сподвижник целібату, мусить звертати увагу на час і місце, на обставини, умовини, традиційні нахили, стан громадянства, перехресні стежки, правдиві й підсунені тенденції, які супроводжають дану реформу. Для всіх ясно, що все українське громадянство заявляється проти насильного і загального целібату. Слідкуючи за ходом сеї справи безприсно, обєктивно; маючи глибоко вкорінене почуттє відповідальности в теперішній добі нашого життя, не можемо — на жаль — добачити в примусовому целібаті нічого додатного. А навпаки добачуємо в безоглядному проводженню насильного целібату богато шкід і небезпек. Та се не значить, аби ми були противні добровільному целібатови. Навпаки, обєктивно признаємо, що нам потрібно деякого відсотка безженного духовенства для обсади деяких церковних становищ та для обсади поодиноких парафій в містах, одначе тільки під умовою добровільности, бо лиш тоді буде певність, що ті добровольці жертвенно виконають свою місію до кінця, без хитань, і без замішання, без відступництва від провідної лінії.

Справа целібату, справа латинщення нашої церкви і духовенства находиться в напруженому положенню. Громадянство схвильоване, занепокоєне, а деякі круги рішені в боротьбі проти сього очевидного замаху на права церкви, обряду і духовенства витягнути найдальше ідучі консеквенції. Вважаємо своїм обовязком перестерегти сі громадські круги перед занадто далеко посуненими потягненнями, бо в сучасних умовинах всі такі крайні кроки можуть мати небажані наслідки. Сумніваємось теж, аби й наші ерархи могли зовсім відмежуватись від громадянства; щоби з фільософічним спокоєм і впертою байдужностю могли нехтувати волю громадських чинників.

Не слід доводити до затяжної війни; не слід палити всіх мостів за собою. Треба зберегати холоднокровність, почуттє відповідальности і ще раз зробити крок в напрямі порозуміння. Ся роля повинна припасти духовним чинникам. Завернути з хибної дороги, признати недоцільність якоїсь акції, яка мала ідейний характер, не тільки нікого не прижинує, але навпаки честь приносить.

ВИСША ШКОЛА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

(Допись).

Хоч Українців є в Америці близко три чверти міліона, а не зуміли здобутись на свої власні школи, як се вчинили другі народности. Та й нема надії, щоби се сталось скоро у будучині.

Тому є се неоціненої вартости для американських Українців, коли **є така американська школа, де незаможні наші хлопці можуть здобути висше образоване а притім виховуватись на добрих Українців,** побираючи часть науки в рідній українській мові.

Сею школою є школа, удержувана з добровільних жертв Американської Пресвитерської Церкви **в місті Блумфілді коло** Нюарку (Ню Джерзи), де є разом „ґайскул", каледж та ще й (для тих, котрі чують до сього покликанне) протестантська духовна семинарія. Вступити до сеї школи може **кождий хлопець, що скінчив бодай дві, три кляси народньої школи** в Америці чи в Европі (старім краю), у віці від 12-ого року життя до 25-ого. Тепер є в сій школі Українці, що вступили до неї у віці 18 літ, маючи лиш дві кляси сільської школи у Галичині. Для таких є там окрема приготовна кляса. Провчившись в ній один рік (а виїмково два роки), вони ідуть потім просто до „ґайскул", який зветься там „академією". Скінчивши чотири роки „академії", йдуть до тамошнього (або іншого) каледжу, а потім — як схотять, то ще до семинаря. Як хто пильно вчиться і робить гарні поступи, може перескакувати курси в академії чи в каледжі і скінчити їх скорше ніж приписано. **Свідоцтва сеї школи мають повне стейтове значінне на всю Америку.**

Сю школу заложили американські Німці зразу для своїх хлопців, але потім розширено її програму на всі інші народности. Є там тепер Німці, Італіяни, Мадяри, Чехи, Словаки, Латиші, Москалі, Жиди і Українці. Німці, Італіяни, Мадяри, Москалі й Українці побирають часть науки в рідних мовах, бо та школа тримається засади, що „хто матір забуває, того Бог карає" та що чесна людина, будучи Американцем, повинна не забувати також краю і народу, з якого вийшла.

Українців є в тій школі кільканайцять на приготовному курсі, в академії і каледжи.

Вони вчаться там по англійськи, а крім того **обовязково української мови (граматики і літератури), української історії, української географії, а також географії світа й Европи, та Старого і Нового Завіта** — все те по українськи. Сі українські предмети стоять на рівні з англійськими. Як ученик дістане злу ноту з українського предмету, то не перейде на висший курс. **До українських предметів є український професор** (є ним п. Василь Кузів, а тепер заступає його др. Лонгин Цегельський). Якби прибуло ще українських учеників, то було би двох українських професорів. **Школа радо приймє хочби і кількадесять нових українських учеників.**

Думка, що хто записується до сеї школи, мусить бути евангельської віри (протестант), є хибна. Школа приймає всіх християн а навіть Жидів і **кождому воля свою віру затримати.** Навіть до семинаря приймають іншевірців, але, очевидно, на їх власний кошт. Се поступова, християнська школа.

Кошт науки разом з утриманнем (хатою і харчем) є тільки 180 долярів на рік — платних згори в цілости або по 90 долярів в двох ратах. **Такої другої дешевої школи нема в цілому світі.** Се тому, бо ся школа має свій маєток (фундації, записані добродійними людьми) і збирає грошеві жертви по всій Америці. Се велике добродійство для убогих хлопців. За тих 180 долярів хлопець дістає цілий борд (чисте приміщенне і харч в бурсі сеї школи), а вчиться вже задармо. Професори, що вчать там (Німці, Англо-Саксони, Італіянець, Мадяр, Росіянин та Українець) мають всі висше образованне, замилуванне до несення знання та любов до молодого покоління. Хлопців ніколи не карається понижуючими карами, лиш поправляється їх моральним впливом.

Школа має ясні, соняшні кімнати, всі прибори наукові, гарну бібліотеку, (де є й кількадесять українських книжок). Школа і бурса (дорміторія) положені в здоровій сухій місцевости, серед великих садів і парків, а рівночасно близко стріткари, басів та зелізниці. Стріткарою (за 10 ц.) чи басом (за 5 ц.) протягом 20 мінут можна бути в Нюарку, а протягом дальших 20 до 25 мінут в Ню Йорку. В школі є часто популярні відчити визначних прилеґентів, концерти, прогульки і т. д. Хлопці мають ґімнастичну салю, просторе місце до ігор на свіжому воздусі; вчаться співу, початків музики і т. п.

Се просто **ідеальна інституція для нашої убогої молодіжи.** Чимало хлопців із сеї школи заробляє вчасі літніх ферій через три місяці (від 4. червня до 3. вересня) по фабриках в Нюарку, Оренджі, і Перт-Ембою, Елизабет тощо, маючи хату (без харчу) в шкільній бурсі даром, і заощаджують собі яких 100 і більше долярів. Сим вони потому платять часть оплати в школі, Бідні а пильні учиники можуть дістати стипендію, якою оплачується їх борд з тим, що вони колись звернуть се школі, як дійдуть до доброго кусника хліба. Чесні а тепер заможні люди, що покінчили так сю школу, дають тепер на неї гроші, звертаючи свій довг. Чимало учеників заробляє собі по кілька долярів що місяця на дрібні видатки, одні вчачи других, другі, удержуючи в ладі цвітники і муравники в богатих людий і т. п. Книжки, зшитки, одіж та своє пранне і т. п. кождий платить собі самий. Богато хлопців, покінчивши в сій школі академію чи каледж, пішли до якого ліпшого джабу, на університет чи де.

Виїмкові вигоди сеї школи є такі:

1) приймає хлопців всякого віку;

2) приймає і мало підготовлених хлопців і без знання анґлійщини.

3) дає їм науку і борд дуже дешево, а часто цілком даром.

4) дає їм постійний надзір професорів, що охоронить хлопців, щоб не розпустились.

5) дає їм високе моральне вихованне.

6) дає їм ліпше навіть образованне аніж стейтові школи.

7) дає їм образованне в рідній мові і рідному дусі.

8) Приймає хлопців зі старого краю і опікується ними по батьківськи.

Українці, не маючи своїх ґайскулів чи каледжів, **мають тут властиво український ґайскул і український каледж та повинні з них користати.** І то так ті, що мають синів в старому краю, як і ті молоді хлопці-робітники в Америці чи Канаді, що мають охоту до науки. (Як хочете спровадити сина чи кревного до сеї школи зі старого краю (чи Канади), то школа займеться тим, аби його пущено до Америки понад квоту).

Се був би гріх не користати з такої нагоди образуватись.

По всі дальші інформації можна писати на таку адресу:

Dr. Longin Cehelsky,
P. O. Box 297 Bloomfield, N. J.

В СПРАВІ СТАТУВОЇ КОМІСІЇ.

До Вп. П. Членів, Урядників і Делеґатів У. Н. Союза.

Яко член Статутової Комісії на XVI. Головну Конвенцію нашої орґанізації, бажаючий як найкрасшого розвитку У. Н. Союзови, приняв я на себе обовязок повисше згаданої комісії і розумію, що завданнє комісії дуже важке і тому піддаю свою думку.

Кождий здорово думаючий чоловік розуміє, що під сильну будову мають бути і сильні підвалини, себто фундамент. Як хоче держава бути сильною, мусить мати таксамо і сильні підвалини, якими є закони даної держави. Фудаментом нашої орґанізації є наш статут. Се наша книга прав, яка поправлювана, доповнювана на пятнайцяти головних конвенціях, має за собою трийцять літ життя. Статут наш не сміє іти в розріз із правами Злучених Держав, а таксамо і поодиноких стейтів, та заразом мусить бути вповні демократичний, а тимсамим вдоволяючий для всіх членів теперішних і будучих. Справа розгляду, доповнення, чи зміни статута є справою найважнійшою під сю пору і тому потрібна співпраця всіх ПП. Членів, Урядників і Делеґатів.

Статутова Комісія, яка складається із пяти осіб, має засідати через цілий тиждень перед Конвенцією в Джерзи Сіті, Н. Дж. Порадним було би, щоби кождий, кому лежить добро на серці нашої орґанізації, сейчас посвятив хвильку часу і свої думки щодо поправок, змін, чи доповнень статута, прислав негайно на адресу: **UKRAINIAN NATIONAL ASS'N, c/o Statutova Komisia, Box 76 Jersey City, N. J.**

Статутова Комісія кождий проєкт і кожду добру гадку розгляне і зробить все, що буде в її силі. Тому ще раз прошу всіх щирих працівників, кому лежить добро нашої орґанізації на серці, а не тільки своє я підписане в часописі, нехай поможе. Ми бачимо, що проєктів вже майже сто пятьдесять проголошених, однак майже всі се повторенне одного і тогосамого. Много збирається щойно писати, а тимчасом прийде Конвенція і не буде часу всіх помістити в орґані, то чому ждати до остатнього дня, а не післати своїх розумних гадок на руки тої комісії, яка повинна кожду справу розглянути. Прошу Гол. Екзекутиву У. Н. С. помістити повисший поклик в найблисшому числі Свободи.

Алексій Цепко,
делеґат 295 відділу У. Н. Союза і член Статутової Комісії.

По перечитанню повисшого поклику, уважаючи його за корисний для У. Н. С., подаю його під увагу, віруючи, що і прочі члени Статутової Комісії зголяться із думками п. А. Цепка, а всі Вп. П. Члени, Урядники і Делеґати підіпруть піддану гадку, та допоможуть в доброму ділі.

Роман Слободян,
член Статутової Комісії.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

В суботу, дня 14. марта сього року, померла в Джерзи Сіті наглою смертю Марія Кушнір, з роду Озімчук, жена гр. Володимира Кушніра, складача Свободи.

Покійна родилася в місті Нортгемптоні, в стейті Пенсилвенії, якраз 18 літ перед своєю смертю. Її вінчанне відбулося всего один місяць тому назад. Покійна вмерла несподівано на удар серця.

Земля Їй Пером!

В понеділок, дня 16. марта помер у Ню Йорку Петро Ярема, погребник відомий український громадянин.

Походив він з міста Микулинець, в повіті тернопільськім, в Галичині. До Українського Народного Союза приступив він в 1905 р. маючи тоді літ 31. Покійний брав живу участь в нюйорських українських товариствах та підпомогав кожду народню справу матеріяльно і морально.

Пару послідних літ свого життя, покійний терпів на тяжку недугу рака, котра й була остаточною причиною його смерти. Покійний лишив жену і пятеро дітий.

Земя Йому Пером!

По пятнайцятьмісячній тяжкій недузі помер в Шенандо, Па бл. п. Микола Сулима. Покійний родився в селі Кривім, повіт Скалат, Галичина. До Українського Народного Союзу вступив в маю 1911, та був примірним членом і чотиролітнім секретарем (1919 до 1923) бр. св. Володимира, від 98. У.Н.С. В лютім просив о запомогу з фонду запомогового і таку йому уділено в сумі 75 дол. на поратунок. Покійний помер в силі віку, бо прожив тільки 42 роки.

Земля Йому Пером!

Дня 13. марта 1925 погиб в майні член від. 85 Українського Народного Союза, в Гейзелтон, Па, Іван Новомлинський. Покійний, чоловік сильної будови, спокійної вдачі загально шанований громадою, помер в найкращім розцвіті життя, бо пережив заледво 32 літ.

Покійний походив зі села Просовець, збаражського пов. До У.Н.С. вступив 10 марця 1919. Оставив молоду жену і троє діточок.

Похорон відбувся в неділю 15 марта на українськім гр.-кат. цминтарі в Мекаду. Па., до котрої то місцевости покійний перенісся був з родиною заледве два тижні, тому назад. На вічний супочинок відвели його члени від. 85-го з Гейзелтон і члени від. 7. У.Н.С. в Мекаду.

Земля Йому Пером!

СПРАВЛЕННЄ ПОМИЛКИ.

В числі 40 Свободи була поміщена збірка з коляди Ком. Помочи Укр. Гімназії в Зборові, в котрій зайшла помилка, яку отсим простуємо: Замість Фредина має бути Д. Будига $5.00; замісць Тефан, має бути Гр. Стефанишин $2.00; замість Дебко, має бути Ст. Дмитришин $2.00. Пропущені були отсі тов.: Ів. Гриців $2.00; М. Андрушків, Н. Сиротюк і Гр. Боєчко по $1.00.

Д. Моравскі, секр.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

151.

Фріленд, Па.

Піддаю під розвагу слідуюче;

1. Річний календар мавби виходити між членів У.Н.С. — даром, як дар різдвяний.

2. Конвенція малаби відбуватися, що три роки, задля полагоди деяких непорозумінь між відділами і між головним урядом а зглядно задля важних діл тикаючихся цілої організації.

3. Головні урядники, котрі побирають місячу платню, повинні побирати тільки платню на подорожі, а денні дієти повинні їм бути злишні.

4. Ліни, котрі були надані старшим членам мають бути безуслівно знесені, бо як кождому членови відомо, то тії ліни розбили мули нам дорогу організацію. Нехай той чоловік роздумує добре, котрий придумав ліни, кому він добре зробив. Нікому, лише зробив роздор, бо наші передки, котрі затягли підвалини з тяжким трудом і з великою працею для добра цілої організації, то я думаю, що ті старці сподівалися ліпшого трактовання за їхню працю. А воно не так склалося. Ті старі організатори мусіли покинути свое добро з жалем і нариканням.

5. Діточий департамент мавби бути поправлений, як слід. Я і моя жена стоїмо в У.Н.С., але моїх трое дітий змушений був віддати до Соединеня задля ліпшої запоруки. Чомуж У.Н.С. не має дати так само?

Наколи наші діти будуть належати до чужих нам організацій, то як ті діти підростуть, то вони позістануть цілком відорвани від нашої нації, а У. Н. С. буде їм цілком злишний, бо як доростуть до 18 літ у чужій організації то такой там позістануть. На мою думку треба тому запобічи. Я знаю богато в моїй околиці нашої молодіжи, то за Союз, ані їм не споминай, бо їх родичі, кажуть, що У.Н.С. не трактуе таким добром, як друга організація. Мені бачиться, що тре діти приймати від 6 місяців, а тримати до 18, а запоруку ухвалити на тій 16 конв. після років в інакший спосіб, як було до тепер. Від часу, коли дитина була втягнена до головних книг до других 6 місяців, если помре, то мається виплатити спадкоємцеви $25; за других 6 місяців дол. 50, за третих 6 м. 75 дол; за четвертих 6 м. 125 дол.; за пятих 6 місяців 175 дол. за шестих 6 місяців 225 дол.; за семих 6 місяців 350 дом.; а по трох роках і 6 місяців ціла сума 400 дол на котру дитина платити ме по 20 цнт. на фонд посмертний, а притім еще можна додати по 2 цнт. від члена до головної каси на фонд хорих, котрий фонд можнаби вживати для членів, в часі якогось каліцтва, або за втрату частини тіла, як наприклад пальців на руці, пальців на нозі, чи там цілої руки, або ноги. Часом дитина підбігне під автомобіль, чи який трафунок, то з тих двох центів можна виплачувати, якусь запомогу, а притім еще три центи до каси брацької на експенс відділовий, коли дитина доросте до 18 літ то взяти до старої кляси з переступним листом даром бэз оплати, а дарунків жадних не давати, бо як кождому прийдеться давати дари, то в касі не стане нічого. Дивимся, щоби щось і остало на завтра; не зуживаймо всьо на днесь.

На мою думку, то наш український сиротинець мавбися знаходити на фармі близько Ню Йорку, чи Ню Джерзі, або при Филаделфії. Якби взяти якусь суму гроший з фонду убогих, з фонду народного і з фонду резервового, а притім, як би було замало, то ухвалити на кождого дорослого члена по доляру і закупити в повисше згаданій місцевости велику фарму на кількасот акрів враз з будинками, щоби тая фарма могла оплатити видатки, котрі потягати муть на утримання сиріт. На тій фармі тре поставити школу, щоби можна з тої школи вийти свідомійшим для добра народа. А того доляра ніхто не смівби пожалувати, бо ніхто не знае чие завтра. Така фарма моглаби дати захист і нашим старцям, котрі на старі літа не мають де голову приклонити, бо є такі люди, що вже не годні тяжкої роботи робити, а на фармі, ще би щось помогли, де є робота всіляка при худобі, при конях і т. п. і таких людей, що самотні, а доходять до старшого віку і стоять в У.Н.С. то платять болай на пятьсот і тих 500 дол дали чужому народови, щоби їх до смерти утримати і поховати. Чиж не ліпше булоб ,щоби той чоловік переписав свое посмертне на той сиротинець і той сиротинець, щоби взяв опіку над тим старцем і тое посмертне осталосьби в сиродинській касі. В той час наша організація свідома кождому Українцеви так і чужим народам і ми моглиби похвалити, що знаємо собою управляти. В той час наша організація сталаби на перше місце, як в моральним так і матеріяльним зглядї.

Андрій Мороз,
член від. 85.

152.

Фініксвил, Па.

Понеже проекти подані членом від 321 У.Н.С. Т. Цюхом, не були в цілости поміщені в Свободі, длятого згаданий відділ поручив мені, як своєму делеґатови подати сих кілька точок:

1. Щоби У.Н.С. закупив відповідне місце для сиріт і старців, і хоч би то мало куштувати велику суму гроша, то се дасться зробити, длятого, бож ся набута річ буде власностю У. Н.С., яким є також дім в котрі мвиходить Свобода, але неможливо накладати більше бонів на членів.

2. Щоби знести куріяльне право, а завести рівне, що до кляси СС.; тож не вибори до львівського сойму.

3. Ліни знести.

4. Щоби члени каліки не платили місячних вкладок, але аж по нпр. 5—7 або р. належання до У.Н.С.

5. Щоби підвисшити посмертне по дитині в перших кількох роках, бож за кільканайцять дол, тепер нич не зробиш.

6. Щоби самі делегати на конвенції ставили кандидатів на головних урядників.

7. Щоби головні урядники не мали права в голосуванню при виборах головного уряду.

8. Щоби вибори відбувалися без найменьшої агітації.

9. Щоби конвенція відбувалася на будуче, що 6 або 8 років.

Мартин Воробець.

153.

Трентон, Н. Дж.

На мітінгу дня 28. марта, тов. „Вільні Козаки" від. 116. У.Н.С. ухвалило одноголосно отсі проекта:

1. Щоби конвенція ухвалила 50,000 (пятьдесять тисяч) дол. на закупно 400 до 500 акрів землі, є сли можливо з будинками, в котрих можнаби умістети дітий, по членах У.Н.С., як також старців і калік, котрі не мають де дожити віку.

2. Що до молодечого департаменту, то повинні делегати добре застановитися. Коли говориться, що це будучність нашої організації, то треба припильнувати, щоби дійсно вони були нашими заступниками; причувати в діловодстві вести і брати участь разом зі старшими членами на мітінгах. Коли цего не зробимо, то буде велика шкода для організації. По смерти старих членів все пропаде в великім морю. Дати зворот дітям, котрі від ні років переходять до старших. Так роблять всі організації, котрі хотять мати будучність.

3. Молодечі відділи повинні мати свою часопись недільну, тижневик, або двотижневик, який повинен друкувати по українськи і по англійськи. Тоді наші діти будуть знати, а хто вони і чиї вони діти; будуть признаватись, що вони Українці. Також У.Н.С. повинен закладати народні школи для дітий.

4. Годимося з гадкою д. Капітули, щоби зробити „Ендавмент полісі". Се бувби дуже великий крок вперед і вийшов би на користь організації.

5. Часопись повинна виходити на шість сторін і більше писати таких самих статтей, як до того часу.

6 Та конвенція має зробити порядок з лінами; тут велика кривда старим членам.

7. Щоби конвенція відбувалася, що 6 років замісць 4, а ту суму гроша оберінути на народню школу в Америці.

8. Коли конвенція ухвалить закупити фарму, нехай шукають відповідного місця межи Трентоном і Прінгетоном; тут дуже гарні місця і здоровий воздух.

Тов. „Вільні Козаки", бажає делеґатам найліпшого успіху в 16. конвенції і для будучого покоління, щоби делеґати не марнували часу, а пильнували засідань, щоби радили й розбирали справи холоднокровно. А тогди певно буде батько У.Н. Союз.

Гаразд.

ЗА ТОВ. „ВІЛЬНІ КОЗАКИ":
Михаїл Костирка, прс.
Михаїл Сеньків, кас.
Павло Стадник, секр.
члени від. 116.

154.

Вестбури, Л. Айланд.

Читаючи проекта з ріжних околиць Америки мушу відповісти тим, що бажають конвенції що три роки, і пишуть, що конвенція приносить великі користи для членів. А на мою думку користь ось така. Коли делеґат поверне з конвенції і розповість членам свої прогоди з конвенції, що йому голосу не позволили і т. д., а ще зі злости приложить таке, що й на воловій шкірі не списавби, а члени давай виступати, а часом і цілими відділами. У.Н.С. тратить велику суму гроша і нераз тисями членів. Так воно буває і наша організація таку з конвенції користь має.

Я годжу ся з дописувателем Петро Рак, щоби конвенція відбувалася, що 8 років, а ту суму гроша, що пожирае конвенція, обернути на сиротинець, або поліпшити долю немічним членам, котрі нераз із голоду пухнуть, пообільшити орган Свободу, щоби красилась на вільній землі Вашингтона.

Дальше поправити §. 167., або зовсім викинути. Коли член стратить обі руки, або ноги, то після статута дістане запомогу 300 дол., а на далі, що ним зробити? Хіба прогнати, бо такий член до роботи неспосібний, як кождому відомо, то й не в силі оплачувати свого посмертного. Коли члена часто потовче при роботі, а навіть, як вертае до дому і він терпить 5 доб місяців, то не дістане нічого, аж як одурïе, то в той час його родина дістає, котра по найбільшій части не оплачує У.Н.С.. А божевільному і так помочі нема, бо ему не тре, хоча він оплачував Союз.

Тож прошу шановних делеґатів роздумати над сим параґрафом і так зробити, що хто оплачує, запомогову асекурацію, той мае з неї користати але не той, що її не платить. Возьмім на приклад, що чоловік одурïє, котрий платив, а жена не стоїть в Союзі, а тільки в англійській асекурації, а побирае запомогу, як сам чоловік той що платив Союз.

Знести, що до посмертних аплікацій, щоби докторів і нотарів не оплачували, як до нині вистарчить відділовий уряд і печать.

Не накидатися на головний уряд і друкарів, як в деяких проектах грозять, бо вони і так за богато працюють і одиниці загалови не догодять, щоби й золоті голови мали.

Щоби делегати самі собі платні не ухвалювали, а через референдум, бо кождий платить на конвенцію.

Скасувати вступ до Союза, бо великі кошта приходиться платити за новоприступаючим членам.

Коли можливо завести полісу на 20 літ, як другі асекурації мають.

Сплачувати якийсь процент членам, котрі свої діти оплачують до 18 літ.

Теодор Сигрест.
секр. від. 267

155.

Фініксвил, Па.

Під розвагу всім членам У. Н.С. подаю своїх пару проектів:

1. Щоби конвенція відбулася 6. квітня, так, як є призначена. Котрі делеґати не можуть бути на конвенції, то суть заступники, що можуть поїхати, а вони най собі святкують двоякі свята. Я думаю, що У.Н.Союз повстав з українських людей, не з Поляків, або яких иньших. Що українське, то най буде все українське.

2. Що член, котрий стоїть довший час в У.Н.С., а став на малу суму, може був самотний, або жена була в старім краю, тепер хоче підвисшити суму гроший, то мусить платити від теперішних літ, то несправедливо, то аж гріхом, бо мусить знати, що він ще раз докторів оплачує і тамто, що вже заплатив таксамо пропадає; най платить від тих літ, коли вступив.

3. Що тими, котрі не знають читати ніякого письма, увільнити їх від ґазети і від календаря, бо до чого придасться йому ся ґазета, хиба, що за ню платить.

4. Конвенція хай відбуваеться ,що 6 років в Джерзи Сити, там де є власність У.Н.С., то не буде потрібно оплачувати тренів, що перевозять книги конвенційні. 5. Що до сиротинця то треба поширити, той, що є у Филаделфії, а не будемо зачинатися ділити. Ми всі однакові, в єдности сила і слава.

6. Де наші діти, що їх так мало є в У.Н.С.? Чия се вина? Нас самих, бо не наємо своїми дітьми заопікуватися. Пішли по чужих організаціях, бо ліпше платять. Наших половина дітей належить до Соединения. Місячна вкладка 20 цнт., а по трох роках ціле посмертне 400 дол. і приймається від трох місяців таксамо і не членів, а в нас треба чекати 14 років на 400 дол.

Не підвисшувати жадних фондів. Тих фондів вже й так за богато, що не можнася доплатити. Абися так не стало, як тому пару літ назад, бо добре знаєте, як занадто посолено то їсти не годен.

8. Єсли конвенція буде відбуватися, що 6 років, то ті гроші, котрі малиби видатися, що три роки, то оберніть на сиротинець. Найменьше 20,000 дол. заробимо самі в себе. Але не як тамтої конвенції делегати ухвалили собі по десять дол денно. Трошки а богато, тай фондів не наложити на членів, бо бідний член, не збирае гроші на улиці. Кождий знае, як тяжко треба працювати на той гріш.

9. Делеґати, щобисте не відбували конвенції одні по стрітах, а другі Богу молилися. Ви урядники дайте позір на таких делегатів. Желаю всім делегатам і урядникам здоровля.

Юліян Цюх,
член від. 321.

156.

Рачестер, Н. Й.

Піонїри, котрі закладали У. Н.С. мали на увазі лиш одно, а розвій У.Н.С., як з боку морального так і матеріяльного. Конвенцію У.Н.С. видавав доклик до членів У.Н.С., що по своїй змозі предкладали свої гадки, в організації У.Н.С., що вони думають про свою організацію зле, чи добре і делегати зїхавшись на конвенцію виробляли з того дороговказ гейби на дальшу мандрівку.

Отже, як є члени ріжних поглядів, і проекта бувать ріжні і не всі є звернені в користь У. Н.С. і на увагу заслугують лище такі проекти, котрі програмові, будуючі добре обдумані і не виходить поза рамці можливости. І тому, що 16 конвенція У.Н.С. заповідається найбільшою реформою, тому варто звернути увагу на деякі вже порушені справи. читаючи проєкта, я замітив пять, че не найважніщих точок, а то: Сиротинець У.Н.С., полекша старим, побільшення „Свободи" і безплатний календар У.Н.С.

Те всьо булаби річ добра, але звідкиж узяти фондів? Ми знаємо, що члени У.Н.С. були проти підвишки податку.

А хочби і члени згодилися на підвишку місячного податку, то через ту підвишку дамо оружіє в руки всяким несовістним аґентам і орґанізаторам, подібних органнізацій, котрі будуть заманювали людий тим, що в їх орґанізації таньше, а про користи згадувати вони не будуть. І я певний, що такі наслідки можуть прийти.

Нашою гадкою булоби добре, екзекутива У.Н.С. засягнула інформацій від державних інспекторів і привезла то на конвенцію, чи можливе давати девіденду, як старим, так і молодим членам.

Що до побільшення „Свободи", то я уважаю річю некористною, бо додати, ще 4 стор, то зараз треба наняти двох редакторів, що нам принесе, 400, або 500 дол. в місяць, крім паперу, друку і почти, а нарікань буде те саме, що нема що читати тільки оголошення.

Що до календаря, то справа нам дуже зрозуміла. Якби фонд богатший, то можнабиі-оборна адміністраційний У.Н.С. був богатший, то можнаби говорити про безплатний календар, а поки що заледви часопись утримується денникорм; то не ма що вимагати. Ми знаємо, що за оплатою 37 цнт, ми дістаємо 24 26 чисел „Свободи" в місяць около 1 і пів цнт. число.. Чи можна, ще більше вимагати?

Календар повинен коштувати ту саму ціну, що до тепер.

Між иншими проектами є ще замітний ось такого змісту: „Пропоную, щоби У.Н.С. видавав тижневу ґазету в англійській мові для нашої молодіжи" Чуєте?... Для нашої молодіжи; Що се значить? А, се значить, що У.Н.С. має помагати американізувати українську молодіж котра вже і так напів замериканізована.

Я думаю, що друковане українське слово, се одинока дошка ратунку нашої молодіжи, котра потапає в американському морю. Я є за тим, щоби У.Н.С. видавав тижневик, по українськи і в українським дусі.

16 конвенція буде мала твердий оріх до розкущення, а то сиротинець У. Н. С., бо і ту не обійдеться без гроша, а без сиротинця Союз існувати не може. Я пропоную, щоби на закупно, кождий член дав одноразовий даток 2 чи три доляри, на удержанне то екзекутива У. Н.С. ухвалювалаб що року буджет і розділювала на відділи так само вкладку одноразову. В тім разі не можна думати, що і се є підвишка місячного податку, бо той долар, що член платить іде на обезпечення його дітий, або його самого.

Пожаданим є, щоби статут У.Н.С. видати новий і нового змісту і щоби були параграфи також і для головних урядників а не іно для членів і для відділів. Слова „правний підвладний член, або відділ" викинути, бо як член, чи відділ заплатив всі свої належитости зглядом У.Н. С., то він є правний і підвладний, а ні то виключений.

Набудуче У.Н.С. не повинен вмішуватися в жадну політику, як орґанізація, бо се виходить на шкоду Союзови.

Редакційний комітет на будуче най буде в повнім значінню того слова.

Попираю проєт д. Капітули, що до 20-літної поліси, єсли можливо таку завести.

Пропоную, щоби кождого нового кандидата на головного урядника У.Н.С. представляв делеґат котрий знае його, що найменше на три роки.

Конвенція, щоби відбувалася що 4 роки в місяці маю.

Н. Кучмій,
дел. від. 316.

157.

Скрентон, Па.

Зближається головна конвенція У.Н.С., а обовязком кождого відділу, чи члена є подати свої передконвенційні проекти.

Ми челни від. 229 У.Н.С. на відбувшім ся мітінгу 15 лютого ухвалили кілька проектів і припоручили своєму секретареви, щоби подав до часопису. Можливо і наші проекта придадуться для добра членів У.Н.С.

Між проектами можна добачити, що підносять голови у справі сиротинця. Річ важна і сиротинця потрібно при У.Н.С. Але проектодавці, ані один не взяти гроші на таку добру ціль. подадуть гадки де взяти, де

Знаходяться проекти, щоби членів не оподатковувати більше, бо і так платять за богато. От і певна річ інакше не виходилоби, тільки, що У.Н.С. має гарне імя, бо майже кождий член мусить признати, що се наш батько, бо виплачує посмертне по членах і спомогає немічних членів У.Н.С.

А тепер, ще най поставить сиротинець, а ми 17.000 членів, будемо тодіспокійно і зі зго-будемо тоді сподійно і зі зговкладки. Але чи вистарчить того батька, так усіх спомагати? Певна річ, що ні. Ми члени У.Н. С. мусим себе насамперед оподаткувати найменше по пять долярів, а до року певна річ, що ані для одного члена не буде тягаром на так довгий час. Колижби члени на таке згодилися, то ми би помогли батькови, яких $80,000 а решта можнаби доложити з каси У.Н.С.. Певна річ, що тоді У.Н.С. зроставби з кождим місяцем по кілька сот членів.

Заслугує на попертя проект д. В. Гришки і певна річ, що тогорішні делеґати повинні уже раз покінчити тоті ліни, котрі знаходяться на старших членах, бо мусим знати, що старші члени, коли приходило після віку, то інакше не могли зробити, з мусіли брати ліни.

§. 180 цілковито змінити, бо там говориться, що член, як вступає після свого віку може вибрати клясу. Але до сього часу до висшоїкляси не приймалося робітника, котрий робить у майні,

До сеї кляси приймають попа, дяка, шторника, бо їх гроші чистійші не майнерські!.

Щоби конвенція відбувалася, що 6 літ, а тим самим защадиться гроша, і ті гроші можна буде зужити, на якусь иншу ціль.

Дітям, котрі належать від 1—18 року життя то такій дітині повинносся щось звернути, коли та перейде у дорослі члени.

Теперішний уряд і редакторів вибрати і на дальше, бо як показується, то їх робота ішла добре і у користь У.Н.С.

В. Тарас.
секр. від. 229.

РЕЛІГІЙНА ВІЙНА В ГАЛИЧИНІ.

Польський напад на церкву в Маріямполі.

Діло пише:

Є в Станиславівщині містечко Маріямпіль положене над Дністром. В містечку є дві парохії а саме більша щодо числа населення і багата римо-кат. парохія і бідна, маюча лиш около 800 парохіян, гр.-кат. парохія. Поляки мають свій костел — великий, мурований. Українці мають свою церков, котру дістали в слідуючий спосіб:

Перед 134 роками хотіли Українці будувати собі нову церков і приготовили на будову весь матеріял. Тоді вмішалося в справу правительство, забрало від Українців весь матеріял приготований на церкву, а за це дало їм на власність покапуцинський костел, полишений по скасованім за Йосифа II. монастирі. Отримавши той костел, Українці перебудували його в середині і приноровили до свого обряду, і так мають у посіданні оцю церкву вже 134 літ.

В кілька літ після віддання будівлі Українцям випросили у тодішнього українського пароха польські сестри милосердя дозвіл раненько відправляти у церкві богослуження для себе, бо до костела — мовляв — їм ходити невигідно. За це сестрички приняли на себе обовязок утримування ладу в церкві і прання церковної білизни.

Так тревало довгі роки без найменшої суперечки.

Щойно в останніх роках істнування Австрії сестрички, що досіль були під національним оглядом байдужі, ставши польськими шовіністками почали приписувати собі права до церкви, покликуючися на те, що це був колись покапуцинський костел.

Тепер, відколи за польських часів прийшов на польського пароха кс. Босак, під його впливом і відмовою нападено вночі з 11. на 12-го грудня на церкву, порубано проповідницю, іконостас і все, що лиш пригадувало гр.-кат. обряд і що вже Українці поставили, а найсвятійші дари викинено на бічний вівтар. Для оправдання свого поступку постарався кс. Босак і сестрички про рішення староства в Станиславові, що церкву признається сестрицям а Українцям поручається вибудувати собі нову церкву до кінця року 1925. Це протизаконне рішення потвердило станиславівське воєвідство, хоча рівнож до цього не мало права, бо тут іде справа між двома католицькими обрядами, — суперечка за власність католицької церкви, яка має повну внутрішню автономію в державі; отже до вирішення справи є компетентні лише краєві церковні власти й Рим, а не державна влада.

Однак у боротьбі проти гр. кат. обряду сестри, а навіть священики рим.-кат. обряду з Маріямполя забувають, що вони підлягають Римові. Де мова йде про відібрання Українцям церкви, там видно забувають польські духовники, що католицька Церква признає одного Бога, а нарушення св. Дарів і самовільне викинення їх з головного вівтаря на бічний — вважає кат. Церква найважчим гріхом.

Релігійна війна, яка досіль велася на Холмщині й Волині і яка вдаряла по православній Церкві, переноситься, як бачимо, вже й на ґрунт католицизму. Як на це реаґують наші духовні владики?

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. З. Пр. Д. Марії, від. 112, повідомляє своїх членкинь, що місячний мітинґ відбудеся в неділю, 22. марта о годині 2-ій попол., у гали церковній під ч. 2280 W. 7th St. Сестрицтво просить всіх членкинь прибути на мітинґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Таксамо повідомляється, що нововибраний уряд далеко мешкае то проситься належитість приносити на мітинґ, бо то обовязок кождої членкині принести свою належитість там, де відбуваються мітинґи. — Олена Уульчицька, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляе всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 21. марта, о год. 7-ій вечером в льокали Укр. Гор. Клюбу, 103 S. Main Ave. Обовязком є всіх членів явитись на означений час. — Р. Рубльовський, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Ґеорґія, від. 239, повідомляє членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 22. марта в гали Тов. У. А. Горожан під ч. 847 Н.Френклін ул., зараз по Службі Божій. Отсим взиваеться членів, щоби кождий явився як один, бо суть дуже важні справи на дневнім порядку до полагодження. Дальше пригадується членам, що ювилейна кампанія кінчиться в місяці марті, тож зверних кандидатів, нехай спішаться найтаюсь до усіх членів, котрі мають нодалі до сего мітинґу. Котрі кандидати не мають ще аплікацій, нехай прийдуть до секр. Ів. Писечко, 2249 North Philiph St. Секретар радо випише аплікацію і прийме до Бр. і У. Н. Союза. Також батьки повинні записати свої діти своеї організації, бо лише на дітях будуеться наша будучність. — Ів. Хмелик, предс.; А. Тоганчин, кас.; Ів. Писечко, секр.

ВИЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляе своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в неділю зараз по Службі Божій, дня 22. марта в гали церковній. Проситься всіх членів прийти на сей мітинґ і вирівнати свої довги. Також есть кождого члена обовязком привести хоч одного нового члена на сей мітинґ, бо тільки сего місяця принимаеться нових членів без вступного. Неявившийся член на мітинґу заплатить 50 ц. кари а урядник 1.00. — Василь Гнатів, предс.; Петро Герман, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляе своїх членів, що мітинґ відбудеся в неділю, дня 22-го марта о годині 2-ій пополудни в галі церковній. Уряд сего Бр. повідомляе своїх членів, щоби кождий явився на сей мітинґ і вирівнав свої залеглі вкладки, впротивнім разі буде суспендований після статута У. Н. Союза. Контроля буде здавати рохунок квартальний. На сім мітинґу будесь принимати нових членів без вступного до У. Н. С. — Матвій Лацик, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Демитрія, від. 301, повідомляе усіх своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться дня 22. марта с. р. о годині 1-ій пополудни в Укр. Нар. Гали при Гр. і Робей ул. З огляду що се є передквартальний мітинґ, проситься усіх членів прийти і вирівнати свої довги, так щоби на слідуючім квартальнім мітинґу контрольори могли здати своє справозданне як слід. Спеціяльно ті члени, котрі довгують іще з 1924 р. повинні прийти і вирівнати свої довги, хотяйби вже із за встиду повинні се зробити, бо впротивнім разі будуть суспендовані і виключені з Бр. і У. Н. С. — Павло Підлісний, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата повідомляе своїх членів, що місячний мітинґ відбудеся дня 22. марта, о годині 2.30 пополудни в гали церковній під ч. 303 Hudson Ave. Проситься членів прибути на мітинґ, виповнити свої залеглости як також і позамісцеві члени мають присилати на час, бо розмет будесь висилати скорше як инших місяців, то є до 25. марта розмет буде висланий. Таксамо подаеться до відома хто ще не є членом У. Н. С. і від. 217, то нехай прийде, бо сей місяць кінчиться ювилейна кампанія під якої принимаеться без вступу до Бр. і У. Н. Союза. Вступайте та користайте з нагоди, обезпечуйте себе і свою родину в найбільшій і найпевнійшій українській асекурації, яка вдоволюе і опікуеся 27 тисячами членів. — М. Бінашевський, предс.; Н. Паснак, кас.; К. Шевчук, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори від. 97-го відбудуться дня 22. марта в галі церковній о 2.30 пополудни. Проситься усіх членів прибути на збори і також щоби кождий член припровадив бодай одного нового члена заки є ще нагода вступити без оплати вступного до У. Н. С. — М. Припхан, предс.; М. Табачук, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Подаеться до відома членам Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, що мітинґ відбудеся дня 22. марта с. р. точно о годині 1-ій попол. Члени, котрі довгують, а не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані. Будесь принимати до Тов. і У. Н. Союза без вступного. — Р. Карбівник, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, буде мати звичайний мітинґ в неділю дня 22. марта. На порядку нарад є важні справи. Проситься всіх членів явитись на мітинґу. Таксамо проситься всіх членів щоб привели зі собою знайомих і вписали їх до Бр. і У. Н. Союза. Н. Гурен, предс.; Василь Грицьків, секр.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 330, повідомляе своїх членів як місцевих так позамісцевих, що мітинґ відбудеться в неділю дня 22. марта о год. 2-ій попол., в гали Івана Конікевича під ч. 401 Енн. Стр. Повідомляеться позамісцевих членів, тих що на мітинґу не були і незаплатили вкладки, що коли на сей мітинґ не являться і не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані з У. Н. С. і з Товариства. Проситься позамісцевих членів, щоб висилали свої вкладки на адресу секретаря: Theodore Stryjek, 65 Southern Ave., Little Falls, N. Y. — Ев. Швайковський, предс.; І. Колковський, кас.; Теодор Стриек, секр.

ВІЛКС БЕРИ, Па. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляе своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеся в неділю, 22. марта 1925, о годині третій пополудни в гали церковній під ч. 635 N. River St. На порядку нарад буде справозданне касове і контрольної комісії, також припоминаеся всім членам, щоби прибули на означений час. Котрий член довгуе, мае вирівнати довг, бо в противнім разі буде виключений з Бр. і з У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кару після статута. — Дан. Цеплий, предс.; Григ. Гулька, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Ів. Франка, від. 269, подае до відома, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 21. марта о 7.30 вечером в гали Т. В. Дуди. Оообовязком кождого члена прийти на сі збори позаяк є важні справи до полагодження. Рівночасно пригадуемо, що ювилейна кампанія добігае до кінця, отже обовязком кождого члена приеднати нових членів. Принимаемо без вступного до Тов. і У. Н. Союза. — В. віЩець, предс.; Ст. Соколовський, секр.

МАВР ЙОКАЙ

Століття народження Йокая. — Найплодовитійший письменник у світі. — Що каже видавець про Йокая.

Минуло сто літ (19. лютого), відколи народився найбільший мадярський письменник Мавр Йокай. Найбільшим він був не тільки кебетою, але й кількістю написаних творів. За перших 50 літ своєї праці він написав 324 романи. Крім того він за цей час написав на 1500 друкованих аркушів статей, подорожніх описів та листів. Це дозволяє назвати Йокая найплодовитійшим письменником у світі, бо навіть Олександер Дюма, відомий своєю незвичайною плодовитістю, стільки не написав.

Звичайно про письменників-ювилятів пишуть фахові критики або їх товариші-письменники. Про Йокая критика вже давно сказала своє слово, а нові мадярські письменники ледве чи ним цікавляться. Зате багато цікавого розповідає про Йокая його мадярський видавець Йоган Ревай, ще й донині живий.

Ревай оповідає:

У 40-х роках, коли Йокай почав писати, ще не вирішивши, зробитись йому малярем чи письменником, у Мадярщині ще не було ані видавців, ані гонорарів. Коли який автор хотів видати свій твір, то мусів це робити своїм коштом. Не зважаючи на це Йокай знайшов видавця для свого першого роману й навіть одержав за нього 360 ґульденів гонорару, по 15 ґульд. за аркуш. Роман був видрукований у кількости 1000 примірників.

За другий свій роман, який вийшов у кількости 2000 примірників, Йокай дістав 1000 ґульденів гонорару. У дальших роках Йокай діставав по 45 ґульденів за аркуш, а коли роман виходив у виданню для народу, то гонорар виносив 20 ґрейцарів за кожду тисячу літер у кождій тисячі примірників.

За перших 27 літ (1846—1873) було продано 652.000 томів писань Йокая. Уторговано за них 1.523.650 ґульденів, з яких письменник одержав 246.200 ґульденів. У пізніших роках Йокай заробляв щорічно 15.000 ґульденів за свої романи, 15.000 ґульденів за участь у ріжних акційних товариствах і 2.400 ґульденів як редактор часописи. Згодом його щорічний дохід дійшов до 50.000 ґульденів.

Письменник подорожував по чужих краях, купував гарні образи, добре жив. І при всім тім часто сидів без сотика грошей.

Видавці незвичайно любили Йокая, бо він був пунктуальний, совісний і скромний, а заробити на йому можна було легко, бо його романи розкуплювались жваво. Часто траплялось, що він у ріжних видавців брав аванси під той самий роман, але видавці на це не гнівались і по доброму справу залагоджували.

Коли святковано 50-літтє письменницької діяльности Йокая, його видавці [illegible] випустити вибір його найкращих творів у 100 томах. До цього діла можна було приступити лише тоді, коли-б знайшлось 1000 передплатників, які внесли-б наперед по 200 ґульденів кождий. Видавці дуже боялись, що стільки передплатників не знайдеться. Але вже після першого оголошення передплати зголосилось 1800 осіб. Це дало змогу зразу виплатити письменникови 100.000 ґульденів поверх його звичайного гонорару. То був національний дар. Йокай відповів на це тим, що почав підготовляти ще 100 томів свїх творів.

На які тільки мови не перекладено романів мадярського письменника! 150 його романів перекладено на німецьку мову, 48 на польську, 30 на московську, 23 на анґлійську, 22 на чеську, 16 на сербську, 16 на шведську, 16 на фінську, 8 на французьку, 6 на данську, 4 на голяндську, 4 на румунську, 3 на еспанську, 3 на українську, 2 на словацьку й по одному на словацьку, новогрецьку, хорватську, турецьку й воляпік. В Анґлії його романи витримали десятки видань, в Америці вони розходяться міліонами в 10-центових виданнях.

Йокай писав незвичайно швидко й все власною рукою. Бувши послом у парляменті, він мав у своїм столику готовий папір і синій атрамент і кождого ранку між 10 та 12 годиною, поки инші инші посли балакали й слухали, писав своїх 200 рядків. У дома за ним строго доглядала його жінка, щоб він не лінувався: вона завчасу посилала його спати, завчасу його будила, нікому не позволяла до нього ходити. Мавши дуже легку руку, Йокай щоденно писав найменше на цілий аркуш друку (16 сторін або 40 тисяч літер). Писав він чисто й читко, без поправок, як ні одна машина не напише.

В останніх роках свого життя Йокай значно відстав. В його творах вже не було давнійшої свіжости. На виборах до парляменту він перепав. Його часопись подякувала йому за службу. Мадяри не могли йому подарувати, що він на 74. році життя одружився з 20-літньою дівчиною, яка могла йому бути правнучкою. Щоб себе оправдати, він налисав роман „Літній чоловік ще не старий чоловік"... Але втрачених симпатій він вже не зміг собі повернути. На цім його спіткала смерть. І все-таки Йокай ніколи не переставав бути найбільш улюбленим письменником у Мадярщині.

м—М.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Хто хоче дати, той дасть.

Дня 4. марта 1925 р. мені, це є писарови Радехівського Запомогового Комітету треба було поїхати до Алентавну. Коли я вже був в Алентавні, проходжуючись по улици, нараз наглянув я знакомого мені добре д. Пипюка Григорія. Д. П. Видно скорше мене наглянув, бо спрямував просто до мене. Зближився близько, поздоровилисьмося взаїмно. В тім д. Пипюк каже: „Знаете, я до вас маю гнів". Мене це здивувало, бо я не чувся в нічім, чим би я мав прогнівити д. Пепюка.

— Даруйте, кажу, добродію, але я зовсім не знаю причини вашого гніву до мене. В тім д. П. каже: Тут не місце на виправдування, прошу ходіть до мене до хати.

Я згодився іти, але через цілу дорогу мислями мучився, чим я погнівав д. П. Коли ми вже були в помешканню д. П. він за[illegible]

П. Ковальчик.

FIAT...!

Греми, сильний Громе,
греми й гуди!
Грюкотом шаленим
реви над світами,
Міліонів сил темних
завий голосами:
Та нарід забутий
в неправду закутий —
Ох, Громе збуди!

Вражай-же Перуне,
вражай і пали!
Оогнем Прометея,
живим і безсмертним
— Ох, молю тебе я —
Рабам землі темним
Удар в само серце,
ледачее серце —
Та в гнів запали!

Реви урагане,
на хмарах несись!
Розлий ґуеті струї:
Й рабство з чола люду,
Та душу слабую
Обмий з темні бруду;
Та в моря безодню,
Ох, чорну безодню —
Втопить занеси!

Всміхнись ясне Сонце,
проміння розлий!
Та шлях, що маячить
там в роскішнія далі
Народ хай побачить!
Й в борбі щоб не впали
Слабі й безволі:
Серця їх до волі
Любовю загрій!